

« کشاورزی پایدار ، جامعه پایدار »

سبمای کشاورزی شهرستان لنجان

مقدمه :

کشاورزی این شهرستان به همت و کوشش مسئولین و بهره برداران دارای توفیقات فراوان در بخش های مختلف می باشد که نشان از پتانسیل های بالای منابع انسانی و خدادادی در این شهرستان دارد. در این نوشتار سعی گردیده است با نگاهی به قابلیت ها و توان کشاورزی شهرستان به معرفی کلی سیمای کشاورزی شهرستان پرداخته شود

فهرست عناوین :

معرفی شهرستان	صفحه ۳
سیمای کشاورزی شهرستان در یک نگاه	صفحه ۴
وضعیت میزان تولید محصولات زراعی	صفحه ۵
وضعیت میزان تولید محصولات باغی ، گلخانه ایی و گل و گیاهان زینتی	صفحه ۶
وضعیت میزان تولیدات دامی	صفحه ۷
وضعیت میزان تولیدات طیور	صفحه ۸
سیمای شیلات و آبرزی پروری شهرستان	صفحه ۹
آمار واحدهای صنایع کشاورزی و میزان تولیدات آن	صفحه ۱۰
رتبه های کسب شده در تولیدات کشاورزی شهرستان تا پایان سال ۹۱	صفحه ۱۱
امور آب و خاک و فنی و مهندسی	صفحه ۱۲
امور مکانیزاسیون و ماشین آلات کشاورزی	صفحه ۱۳
اداره امور اراضی شهرستان	صفحه ۱۴
اهداف ، وظایف و موفقیت های حفظ نباتات	صفحه ۱۵
ترویج و آموزش کشاورزی	صفحه ۱۶
پتانسیل ها و چالش های پیش روی بخش کشاورزی شهرستان	صفحه ۱۷
واحدهای تحقیقاتی و پژوهشی و برخی از مهمترین افتخارات کسب شده شهرستان	صفحه ۱۸

معرفی شهرستان:

۱۶۰	میانگین بارش سالانه (میلیمتر)	۴۶۰۰۰	تعداد شاغلین شهرستان (نفر)	۱۱۷۲,۵	مساحت شهرستان (کیلومتر
معتدل	اقلیم شهرستان	۱۰۰۰۰	تعداد شاغلین در بخش کشاورزی (نفر)	۱۰۵۰۰	سطح اراضي کشامنی
۱	رودخانه (عدد)	۹	تعداد شهر (عدد)	۶۶۶۸	سطح زیر کشت (هکتار)
۳۰۰	چاه (حلقه)	۴	تعداد روستا (عدد)	۲۰۹۲۸۶	جمعیت شهری (نفر)
۱۹۱	قنات (رشته)	۵	تعداد دهستان (عدد)	۳۲۷۴۳	جمعیت روستایی (نفر)
۷۴	چشمه (عدد)	۲	تعداد بخش (عدد)	۰	جمعیت عشایری (نفر)

موقعیت جغرافیایی شهرستان : (طول و عرض جغرافیایی - موقعیت استانی و)

شهرستان لنجان در ۲۰ کیلومتری جنوب غربی شهر اصفهان در دره زاینده رود واقع گردیده ۵۰ درجه و ۵۶ دقیقه تا ۵۱ درجه و ۲۸ دقیقه طول شرقی و نصف النهار گرینویچ و ۳۲ درجه و ۱۲ دقیقه تا ۳۳ دقیقه عرض شمالی از خط استوا- ارتفاع از سطح دریا ۱۵۵۰ متر

کل مساحت اراضي کشاورزی زراعی و باغی (هزار هکتار): ۱۰/۵

مهمترین تولیدات زراعی و باغی : برنج-گندم-جو-علوفه-گردو-بادام وانگور

مهمترین تولیدات دام ، طیور و آبزیان : شیر-گوشت قرمز-گوشت سفید مرغ گوشت ماهی و بچه ماهی

واحدهای صنایع کشاورزی شاخص : واحد تولید خوراک دام-طیور و آبزیان واحدهای شالی کوبی

سیمای شهرستان در یک نگاه

میزان تولید (هزار تن)		میزان سطح	تعداد واحد	عنوان
۳۳,۱۷۳		۴,۰۷۴		میزان تولید محصولات زراعی
۷,۰۲۶		۲,۰۹۴		میزان تولید محصولات باغی و گلخانه ای
گوشت قرمز	شیر		۹۷۰	میزان تولیدات دامی
۴,۵	۲۵,۴			
۵,۳			۳۴	میزان تولیدات طیور
۰,۲۱۶			۶۱	میزان تولیدات آبزیان
۲۵,۸			۵۳	میزان واحدهای صنایع کشاورزی و فرآوری محصولات

زراعت : افزایش کمی و کیفی تولیدات زراعی، رسیدن به توسعه و تولید پایدار ، استفاده بهینه از منابع و عوامل تولید و اجرای مدیریت اصولی مزرعه ، جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات و آمار به منظور انجام برنامه ریزی های لازم مربوط به توسعه سطح زیر کشت محصولات و افزایش میزان تولید در واحد سطح ، شناسائی و تعیین نیازهای تحقیقاتی و اولویت های امور زراعی، تهیه طرح جامع کشت محصولات زراعی ، نظارت بر اجرای پروژه .....

میزان سطح اراضی زراعی آبی و دیم شهرستان ۴۰۷۴ هکتار با میزان تولید ۳۲۱۷۳ تن و بیش از ۲۷ نوع محصول زراعی در این شهرستان کشت می شود

میزان تولید محصولات زراعی شاخص شهرستان در سال های نرمال (تا پایان سال ۹۱) :

نام بخش	عنوان	میزان سطح (هزار هکتار)	میزان تولید (هزار تن)	نسبت تولید به استان (درصد)	میزان اشتغال (نفر)	
زراعت	گندم (آبی و دیم)	۰,۵	۲	۰,۶۲	۲۵۰	
	جو (آبی و دیم)	۰,۸	۲,۵۶	۱,۳۷	۴۰۰	
	علوفه (ذرت ، یونجه ، شبدر و ...)	۰,۴۳۹	۹,۲	۰,۶۹	۲۵۰	
	حبوبات (نخود ، لوبیا ، عدس و ..)	۰,۰۳۰	۰,۰۶۰	۰,۵۳	۱۵	
	دانه های روغنی (کلزا، آفتابگردان ، گلرنگ و ...)	۰,۰۲۱	۰,۹۰۶	۳,۴۵	۷	
	صیفی جات (خیار ، گوجه ، هندوانه و ...)	۰,۱۹۹	۶,۴۵	۷,۲۲	۶۰	
	۵ محصول زراعی شاخص شهرستان					
	۱	برنج	۲	۱۲	۳۷,۱۴	۱۰۲۵
	۲	جو	۰,۸	۲,۵۶	۱,۳۷	۴۰۰
	۳	گندم	۰,۵	۲	۰,۶۲	۲۵۰
۴	علوفه	۰,۴۳۹	۹,۲	۰,۶۹	۲۵۰	
۵	صیفی جات (گوجه -هندوانه-خریزه)	۰,۱۹۹	۶,۴۵	۷,۲۲	۶۰	

برای افزایش راندمان و بهره وری در تولیدات زراعی در سالهای گذشته اقدامات ذیل انجام گردیده است:

۱- استفاده از ابزار اصلاح شده ۲- استفاده از کودهای ریزمغذی (میکرو) همراه با ماکرو ۳- محلول پاشی مزارع با کودهای ریزمغذی ۴- استفاده از کودهای آلی ۵- کشت به صورت مکانیزه ۶- تسطیح اراضی کشاورزی و تهیه بستر مناسب ۷- کوددهی و آبیاری به موقع و در زمان نیاز ۸۰۰ - توسعه آبیاری تحت فشار

باغبانی : وظایف مدیریت باغبانی مطالعه و تجزیه و تحلیل آمار و اطلاعات گردآوری شده برای تدوین برنامه های باغبانی در جهت افزایش تولید و توسعه امور باغبانی ، توسعه سطح زیر کشت ، تهیه طرح جامع کشت باغی، تدوین طرح های آموزشی و ترویجی ، نظارت بر امور مربوط به برآورد نهاده ها و ماشین آلات مورد نیاز بخش باغبانی و ... می باشد

میزان سطح اراضی باغی شهرستان ۲۵۹۴ هکتار با میزان تولید ۷۰۲۶ تن و بیش از ۳۰ نوع محصول باغی در این شهرستان کشت می شود

طرح های انجام شده : احداث باغات طرحهای شرکت تعاونی چم نور و چم حیدر

محصولات باغی شهرستان

گردو - بادام - انگور - انار - سیب - به و.....

سایر محصولات باغی:

نام بخش	عنوان	میزان سطح (هزار هکتار)	میزان تولید (هزار)	واحد	نسبت تولید به استان (درصد)	میزان اشتغال (نفر)	
باغبانی	محصولات گلخانه ای سبزی و صیفی	۰,۰۰۰۶	۰,۰۴۸	تن		۷	
	قارچ خوراکی	۰,۰۰۰۳۵	۰,۲۸	تن	-	۷۰	
	گل شاخه بریده	۰,۰۰۴۵	۸۰۰	شاخه	۳	۵	
	گل و گیاهان آپارتمانی	۰,۰۰۰۴	۳	گلدان	۹	۱۰	
	درخت و درختچه های زینتی	۰,۰۰۰۵	۱۶۹۶	اصله	۸,۱۵	۱۰	
	گیاهان دارویی	-	-	-	-	-	
	۵ محصول باغی شاخص شهرستان						
		گردو	۰,۷۲	۱,۷۸۱	تن	۱۰	۲۸۱
		بادام	۰,۹۴۴	۰,۷۴۰	تن	۱۱,۱۸	۴۳۹
		انگور	۰,۳۴۷	۲,۵۵۵	تن	۳,۸۶	۱۵۷
		هلو-شلیل	۰,۰۹۸	۰,۴۵	تن	۲,۷۳	۳۹
		زردآلو	۰,۱۲۵	۰,۲۶۴	تن	۵,۲۶	۷۵
	پتانسیل های باغبانی شهرستان						
		اصلاح واحیا باغات گردو	۱۰۰	۰.۲۵	تن		

دیگر حیوانات و تولیدات دامی شهرستان: به جز واحدهای گاوپروری و گاوشیری و سایر دام ها این شهرستان دارای یک واحد پرورش سگ و اسب نیز میباشد برنامه های توسعه ای بخش: به دلیل عدم وجود واحد پرورش شتر در این شهرستان لازم است برنامه ی توسعه ای برای افزایش پرورش این دام در منطقه صورت بگیرد برای افزایش راندمان و بهره وری در تولیدات دامی در سالهای گذشته اقدامات ذیل انجام گردیده است: ارائه راهکارهای آموزشی و کاربردی به دامداران

آمار آزمایشگاهها ، داروخانه ها و کلینیک های دامپزشکی موجود در شهرستان : آزمایشگاه نداریم

داروخانه چهار واحد

کلینیک های دامپزشکی پنج واحد

سیمای شیلات و آبی پروری شهرستان تا پایان سال ۹۱

نام بخش	عنوان	تعداد (مزرعه- استخر)	میزان تولید سالانه (تن - قطعه)	نسبت تولید به استان (درصد)	ارزش تولیدات (میلیون ریال)	میزان اشتغال (نفر)
آبزیان	تولید ماهیان گرمابی	۴۶	۶۹	۸,۲	۶۹۰۰	۲۳
	تولید ماهیان سردابی	۹	۸۲,۵	۲	۷۰۰۰	۱۸
	تولید بچه ماهی (سردابی و گرمابی)	۲	۳۰۰۰۰۰	۴,۵	۶۰۰۰	۵
	تولید ماهیان زینتی	۲	۴۵۰۰۰	۱	۲۲۵	۵
	تولید ماهی در منابع آبی (سد ، رودخانه ، آب بند)	۲	۶۰	۷	۶۰۰۰	۱۰

تعداد مراکز فرآوری شیلاتی : ...-.....*

میزان مصرف سرانه آبزیان (کیلو گرم) : ..-.....*

تعداد مراکز عرضه و بازار آبزیان : ...*.....بازارمحل

تعداد واحدهای مشاغل خانگی : ...*.....دوواحدزینتی.....

برای افزایش راندمان و بهره وری در تولیدات آبی پروری در سالهای گذشته اقدامات ذیل انجام گردیده است:

۱) پرورش ماهی سردابی با استفاده از آب قنات هادریمه دوم سال

۲) پرورش ماهی سردابی با استفاده از دستگاه های افزایش تولید در واحد سطح پمپ های برگشت آب

۳) پرورش ماهی گرم آبی با استفاده از بچه ماهی گرم آبی با وزن بالا در فصل زراعی

صنایع کشاورزی : امکان فرآوری ، بسته بندی و سورتینگ انواع محصولات کشاورزی ، امکان سرمایه گذاری های کلان ، ایجاد ارزش افزوده کالا ، تدوین برنامه راهبردی جهت مدیریت صنایع تبدیلی و تکمیلی با توجه به ظرفیتهای تولید ، بررسی وضعیت ضایعات محصولات غذایی و تعامل با واحدهای مربوطه جهت دستیابی به راه حل های مناسب در جهت کاهش ضایعات ، تهیه و تدوین دستورالعمل های فنی لازم در زمینه احداث ، بهبود و توسعه صنایع غذایی کشاورزی در این بخش می باشد

عنوان	نام بخش	بسته بندی و فرآوری محصولات	تعداد واحد	میزان تولید	میزان اشتغال
فرآوری محصولات (پروانه بهره برداری از طریق سازمان جهاد کشاورزی)	زراعی	انواع سبزیجات	-	-	-
		انواع حبوبات	-	-	-
		گیاهان دارویی	-	-	-
	باغی	انواع کمپوت	-	-	-
		انواع خشکبار	-	-	-
		میوه های خشک و پودر میوه	-	-	-
	دام ، طیور و شیلات	لبنیات و شیر خشک	۱	۷,۵۱	۷
			انواع گوشت	-	-
		انواع کنسرو	-	-	-
		خوراک دام و طیور و آبزیان	۱	۲۲۰	۱۳
		کود ورمی کمپوست	-	-	-
		شالی کوبی	۲	۱,۵	۵

اطلاعات، آمار ماشینها و ادوات دنباله بند کشاورزي و واحد هاي مکانيزه شهرستان تا پايان سال ۱۳۹۱ :

نسبت به استان (درصد)	تعداد	عنوان	ردیف	نسبت به استان (درصد)	تعداد	عنوان	ردیف
-	۲۲۴	ماشینها و ادوات داشت	۵	-	۵۳۶	تراکتور	۱
-	۵۹۰	ماشینها و ادوات برداشت	۶	-	۴	کمباین	۲
-	۱	واحد هاي مکانيزه کشاورزي	۷	-	۱۲۰۰	ادوات تهیه بستر	۳
-	-	-	-	-	۴۴	ماشینها و ادوات کاشت	۴

: شاخص هاي مکانيزاسيون شهرستان در سال ۱۳۹۱

ضريب مکانيزاسيون . . . . . ۷۸,۲۱ هکتار/اسب بخار

درجه مکانيزاسيون محصولات زراعي. . . . . ۷۸,۲۱ درصد

درجه مکانيزاسيون محصولات باغي ۴۰,۲۸. . . . . درصد

اقدامات شاخص اداره امور اراضي شهرستان (طي سال هاي ۸۸ الي ۹۱) :

عنوان	میزان (هکتار)
واگذاري زمين جهت طرح هاي کشاورزي	۱۸,۷۹
واگذاري زمين جهت طرح هاي غيرکشاورزي	۱۲,۸۷
نظارت بر اراضي واگذار شده	۱۸۶
تعيين تکليف اراضي	۷,۵
نقشه برداري اراضي	۶۰۲
استرداد اراضي واگذار شده	۷,۵
جلوگيري از تغيير کاربري غير مجاز	۱۵,۶۱
طرح دعاوي تغيير کاربري غير مجاز	۱۰۵ فقره پرونده

حفظ نباتات : از جمله وظایف آن قرنطینه ، پیش آگاهی ، مبارزه با عوامل خسارت زای نباتی ، مبارزه شیمیایی و بیولوژیک با آفات و بیماریها ی انواع گیاهان زراعی ، باغی و گلخانه ای ، مبارزه با علف های هرز مزارع و باغات ، ضد عفونی بذور و ... می باشد.

آمار کلینیک ها و آزمایشگاه های شهرستان (تا پایان سال ۹۱) :

عنوان	کلینیک های گیاهپزشکی	انسکتاریوم ها	فروشگاههای سموم	شرکت های ضد عفونی بذر
تعداد	۲	-	۶	-

۱- مبارزه باآفات عمومی ازجمله ملخ

۲ - پیش آگاهی وبررسی آفات مهم منطقه ازجمله سن گندم -کرم ساقه خواربرنج.

۳- نظارت برضدعفونی بذورخودمصرفی ازجمله گندم -جووبرنج وسایرمحصولات زراعی.....

۴-اجرای مبارزه بیولوژیک باآفات مهم باغی ازجمله کرم خراط گردووکرم ساقه خواربرنج

۵-نظارت برمبارزه باعلفهای هرز مزارع گندم -جو-برنج وباغات

۶-توزیع سم جهت مبارزه باموش های صحرایی

مهمترین آفات و بیماریهای موجود در سطح شهرستان :آفات: ۱-کرم ساقه خواربرنج ۲-کرم خراط درمحصول گردو۳-کرم سرشاخه خواردرختان میوه ۴-کرم خوشه خوارانگور۵-کرم گلکاه انار۶- شته سبزدرختان میوه ۷ - سن گندم

بیماریها ۱ - :بیماری پوسیدگی طوقه برنج ۲ - سفیدک سطحی انگور۳ - زنگ گندم ۴ - بوته میری گیاهان جالیزی ۵ - شانکرگردووبادام

ترویج و آموزش کشاورزی: برنامه ریزی و اجرای طرحهای ترویجی در زمینه تولید محصولات سالم و ارگانیک، نظارت و حمایت از عاملین ترویجی با تاکید بر کشاورزان خبره، تسهیل گران روستایی، مددکاران ترویجی، شرکتهای خدمات مشاوره ای، معرفی و حمایت از بهره برداران، تولید کنندگان نمونه بخش کشاورزی، روستایی و عشایری، توسعه و تجهیز شبکه ترویجی متناسب با نیاز بخش، اجرای طرحهای بسیج سازندگی بمنظور جلب مشارکت کشاورزان جوان در امر توسعه کشاورزی، استفاده از روش های نوین آموزشی در جهت ارتقاء سطح آگاهی، مهارت، دانش و بینش بهره برداران بخش کشاورزی و انتقال تبادل اطلاعات و دستاوردهای تحقیقاتی و فنون جدید کشاورزی در سطح مزارع به کشاورزان حائز اهمیت می باشند

عنوان	برگزاری کلاسها و کارگاههای آموزشی (نفر روز)	Ipm-ffs پروژه (مدرسه در مزرعه)	بازدید های آموزشی (نفر روز)	طرح تحقیقی ترویجی (مورد)	مزارع نمایشی (هکتار)	انتخاب تولید کنندگان برتر (تعداد)
عدد	۲۰۰۰	۲	۱۰۰	-	۲	۱۲
عنوان	دوره های مهارتی (نفر روز)	تولید بروشور و اطلاعیه ترویجی	بکارگیری مددکاران ترویجی (مورد)	صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی (مورد)	پروژه های اشتغالزایی زنان روستایی (مورد)	مراکز رشد و توسعه کارآفرینی زنان
عدد	۲۰۰	۸	۱۰۰	-	۵	-

برخی از پتانسیل ها و فرصت های سرمایه گذاری در بخش کشاورزی شهرستان:

- ۱- احداث کارخانه جات فرآوری محصولات کشاورزی و بسته بندی
- ۲- احداث واحدهای گاوداری شیری و پرواری
- ۳- پرورش ماهی در استخر های دو منظوره ، جویها و کانالهای آبرسانی

برخی از چالش های پیش روی بخش کشاورزی شهرستان :

- ۱- - عدم تامین اعتبار مناسب و مورد نیاز برای اجرای پروژه های پیشنهادی سالانه و طولانی شدن مدت اجرای آنها.
- پایین بودن میزان اعتبارات تخصیص یافته برای تحقیق و ترویج یافته ها در بخش که منجر به تداوم شیوه های کهن کشت و عدم جذابیت برای سرمایه گذاری جدید داخلی و خارجی می گردد.
- کسری اعتبارات هزینه ای شهرستان که امکان توان تولی گری و نظارت مناسب (عدم انگیزه مناسب) را با اعتبارات موجود سلب نموده است
- عدم تطبیق فصول کاری بخش کشاورزی با زمان جذب اعتبارات هزینه ای (خصوصا اعتبارات ابلاغی و یارانه ها).
- سنگلاخی بودن بخش زیادی از اراضی و فرسایش خاک در نواحی مختل- محدودیت و نارسائی نظام بیمه از نظر پوشش خدمات برای تولیدات کشاورزی.؟؟؟؟
- تخریب شدید منابع طبیعی پایه(آب و خاک) .
- عدم تخصیص اعتبارات مطالعاتی جهت مطالعات فازهای مختلف پروژه های توسعه منابع آب و احیاء و مرمت قنوات
- عدم تخصیص اعتبارات اجرایی لازم جهت ترمیم سازه ها و قنوات و جبران خسارت های وارده در اثر سیل و خشکسالی و حوادث قهری
- پایین بودن میزان سرمایه گذاری بخش خصوصی و توقع عامه تولید کنندگان برای دریافت تسهیلات وامکانات دولتی.
- عدم وجود ساز و کارهای مناسب جهت استفاده از نیروهای متخصص و فارغ التحصیلان دانشگاهی در عرصه های تولید .
- کمبود ماشین آلات و ادوات کشاورزی مناسب و نارسا بودن ساختار خدمات پس از فروش
- فقدان فرهنگ مشارکتی کافی در بین بهره برداران در جهت ایجاد تعاونیهای کشاورزی فعال و پویا

- بروز حوادث غیر مترقبه از جمله سرمازدگی ، تگرگ و خشکسالی که همه ساله خسارت قابل توجهی به تولیدات بخش وارد می نماید
- سطح پائین تکنولوژی و وجود روشهای سنتی در فعالیت های بخش .
- کمبود منابع سرمایه برای سرمایه گذاری در امور زیر بنایی باغبانی ، اصلاح و نوسازی باغات قدیمی و غیر فنی، توسعه تحقیقات باغبانی و توسعه بازارو بازرگانی محصولات باغبانی
- پایین بودن سرانه زمین وکوچک بودن ابعاد قطعات
- عدم رعایت اصول فنی و بهداشتی در بعضی از واحدهای تولیدی دامی سنتی
- ضعف مدیریت و عدم بکار گیری نیروهای کارشناس در واحدهای تولیدی
- کاهش منابع ذخائر آبی و بحرانی شدن وضعیت سفره های آب زیرزمینی
- استفاده نامناسب و بیش از ظرفیت از منابع طبیعی
- عدم مدیریت مناسب منابع آب ، بویژه منابع آب های زیرزمینی که موجب ناپایداری تراز آب های زیر زمینی در مناطقی که علاوه بر قنات از چاه نیز جهت بهره برداری آب های زیر زمینی استفاده میکنند شده است.
- تغییر کاربری اراضی مستعد کشاورزی بر اثر توسعه نامناسب صنایع و سکونتگاهها در حوزه های بالادست و منابع آبریز زاینده رود
- بروز بیماریهای نو پدید دامی و عدم دسترسی به امکانات موجود جهت بررسی
- وجود قوانین ومقررات متراکم وپراکنده در بخش امور اراضی منجر به صعوبت دسترسی وتشخیص وتفسیر آن ها می گردد
- آسیب پذیری شدید گوسفنداران و زنبورداران کوچ رو در مقابل حوادث و بلایای طبیعی
- وجود نوسانات شدید قیمت در نهاده ها و خدمات بخصوص دان مرغ و دارو و واکسن